

Asia: VN/9996/2019

FOSSIILITTOMAN LIIKENTEN TIEKARTTA - LUONNOS VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI KOTIMAAN LIIKENTEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtioneuvoston fossiilittoman liikenteen tiekartta asettaa tavoitteet ja määrittää toimenpiteet kotimaan liikenteen kasvihuonekaasujen vähentämiseksi. Tavoitteen asettamisen pohjana toimivat fossiilittoman liikenteen työryhmän suositukset sekä toimenpiteiden vaikutusarvioinnit ja tutkimuskirjallisuus. Tiekartassa esitetään keinot, joilla kotimaan liikenteen kasvihuonekaasut puolitetaan vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon ja liikenne muutetaan nollapäästöiseksi viimeistään vuoteen 2045 mennessä. Tavoitteet nojaavat mm. vuonna 2015 solmittuun Pariisin ilmastosopimukseen, EU-lainsäädäntöön sekä hallituksen pitkän aikavälin päästötavoitteisiin.

Fossiilittoman liikenteen tiekartassa toimenpiteet vuoteen 2030 on jaettu kolmeen vaiheeseen, joista viimeinen on ehdollinen. Ensimmäisessä vaiheessa päätetään tuista ja kannusteista päästöjen vähentämisen edistämiseksi. Toisessa vaiheessa arvioitaisiin keinoja, joiden vaikutuksista päästöihin tarvitaan lisätietoa ennen päätöksentekoa. Kolmannessa vaiheessa syksyllä 2021 päätetään mahdollisista lisätoimista, mikäli ensimmäisen ja toiseen vaiheen keinot sekä EU-tasolla tehtävät päätökset eivät arvion mukaan riittäisi kasvihuonekaasupäästöjen puolittamiseen vuoteen 2030 mennessä.

Fossiilittoman liikenteen tiekartan esittämä toimenpidevalikoima on kattava ja sisältää useita osuvia toimenpiteitä tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Lapin näkökulmasta vaihtoehtoisten käyttövoimien riittävän jakeluinfrastruktuurin rakentaminen on keskeinen toimenpide. Jakeluinfrastruktuurin tukien myöntämisessä onkin aiheellisesti painotettu alueita, joilla ei vielä ole julkista fossiilittomien polttoaineiden jakeluverkostoa. Biokaasun sisällytys jakeluelvoitteeseen on hyvin perusteltu toimenpide erityisesti raskaan liikenteen osalta.

Lapin liiton mielestä on ensisijaisen tärkeää, että fossiilittoman liikenteen tiekartan toimenpiteet eivät heikennä Lapin saavutettavuutta ja elinkeinoelämän kilpailukykyä. Fossiilittomien polttoaineiden lisääntyessä on tärkeää varmistaa niiden käytön vaatiman teknologian luotettavuus Lapin ääriolosuhteissa. Toimenpideohjelmassa tulee ottaa huomioon Lapin olosuhteista johtuva riippuvuus henkilöautoilusta sekä ankarien talviolosuhteiden aiheuttamat haasteet fossiilittomien käyttövoimien luotettavuudelle Lapissa.

Tiekartan toisessa vaiheessa tunnistetut väylien kunnossapidon parantamistarpeet pätevät erityisesti Lapin alueella merkittävien elinkeinoelämän kuljetusten vuoksi. Suurten teollisuusinvestointien myötä paine kehittää Lapin väyläverkon toimivuutta elinkeinoelämän kuljetusten vaatimuksien mukaiseksi kasvaa. Teiden parantamisen ja aktiivisen ylläpidon lisäksi tavaraliikenteen siirtäminen mahdollisuuksien mukaan raiteille sisältää suuren päästövähennyspotentiaalin. Raideliikenteen elinkeinokuljetusten kannalta tärkeitä hankkeita ovat mm. Kemi–Kolari ratayhteyden sähköistys sekä Oulu–Kemi–Rovaniemi–Kemijärvi rataosan kapasiteetin lisääminen ja nopeuden nostaminen.

Lapin liitto suhtautuu positiivisesti etätyön edistämisen tavoitteeseen. Etätyön täysimääräinen hyödyntäminen vaatii kattavia investointeja toimiviin tietoliikenneyhteyksiin Lapin alueella. Kasvihuonekaasujen vähentämisen lisäksi viestintäverkoston kehittäminen mahdollistaa monipaikkaisuuden sekä edistää elinkeinoelämän sujuvuutta.

Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen tavoite on ohjannut myös Lapin liiton valmistelemaa Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmaa 2040. Suunnitelmaluonnoksessa on tieliikenteen osalta arvioitu 2020-luvun merkittävimmäksi toimenpiteeksi biopolttoaineiden jakelunelvoite. Suunnitelmaluonnoksessa arvioidaan, että Lapissa autokannan sähköistymisen vaikutukset alkavat näkyä kunnolla vasta 2030-luvulla. Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelman 2040 luonnos sisältää myös useita tieliikenteen kestävyteen tähtääviä kehittämislinjauksia, mukaan luettuna kävelyn ja pyöräilyn edistäminen kaupunkiseuduilla, aluekeskuksissa sekä matkailukeskuksissa. Lisäksi kehittämislinjauksiin on sisällytetty joukkoliikenteen palvelutason ylläpito ja kehittäminen sekä tieverkon peruskorjaukset suurivolyymisimpien kuljetusten edellyttämälle tasolle.

Lapin liiton näkemyksen mukaan fossiilittoman liikenteen tiekartassa esitetyt tavoitteet ovat perusteltuja ilmastonmuutoksen hillinnässä, mutta ne eivät saa aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia Lapin saavutettavuudelle ja talouskehitykselle. Mikäli tiekartan mukaisia tavoitteita ei tulevaisuudessa voi saavuttaa vaarantamatta harvaan asutun alueen asiointi-, palvelu- tai työmatkaliikennettä sekä elinkeinoelämän kuljetuksia, tulee kansallisia tavoitteita väljentää tarkoituksenmukaiselle tasolle.

Mika Riipi

Riitta Lönnström

maakuntajohtaja

suunnittelujohtaja

Liikkanen Jussa
Lapin liitto